

Man burde have indskrænket teksten til en generel introduktion om billedlæsning, ledsaget billederne af nogle få facts og evt. nogle skitser. En hentydning til et atlas og en opfordring til læseren om selv at gå på opdagelse i detaljerne ville måske være en idé.

Sten Folving

E.C. Barrett and L.F. Curtis: Introduction to Environmental Remote Sensing.

Chapman & Hall Ltd. Norwich 1976. 336 s., talr. fig. og fot.

Paperback, Pund 5,95, hardback Pund 11,00.

Vad som nu med en modern term kallas remote sensing har geografer i skilda delar av världen varit med om att driva fram i och med deras intresse för och utveckling av flygfotografier såsom en informationskälla om jordytan. Under det senaste årtiondet har emellertid den moderna tekniken ställt till civilt förfogande också andra registreringssystem än fotografering. Det finns nu instrument för att avbilda ytor och objekt med t.ex. värmestrålning och mikrovågor, samtidigt som instrumenten kan sändas iväg med satelliter för att per radio överföra bildinformation till jorden.

Den intressanta utveckling, som skett, har kunnat följas i facktidsskrifter och symposierapporter, men en mera allmän och lättläst översikt av registreringsmetoder och tillämpningsområden har saknats. Eftersom undervisning i remote sensing redan förekommer vid geografiska universitetsinstitutioner, har ett behov av en lärobok framkommit. I och med Barretts och Curtis' arbete föreligger nu en sådan bok. Den är skriven av geografer och innehåller förutom en redogörelse av den fysikaliska bakgrunden till avbildningstekniken också en introduktion av bearbetningsmetoder samt beskrivning av geografiska tillämpningar.

Harald Svensson

Josef Schmithüsen: Allgemeine Geosynergetik

Grundlagen der Landschaftskunde. (Lehrbuch der allgemeinen Geographie. Bd. 12). Walter de Gruyter & Co. Berlin, New York 1976. 349 s., 15 fig. 24 cm. DM 80,00.

Med en bog som denne føler man, at geografien — måske i sine bestræbelser for at undgå et for specielt fagsprog — har barrierer at overvinde mellem sprogområderne i den internationale diskussion.

Adskillige begreber er fremmede for os; kap. 3, landskabsbegrebet og dets udvikling, indeholder et helt kompleks af videnskabelige termer, der ikke bruges her. Således opbygges den geografiske »Gesamt«-videnskab af Aitontik = elementerne. Synergetik = landskabet som dynamisk system og Choretik = de individuelle landskaber. Dette bind er et dybtgående, erkendelsesteoretisk værk, der opstiller geografisens videnskabelige bygværk på naturvidenskabeligt grundlag, og ved en omfattende systematik placerer alle dens discipliner i logisk sammenhæng.

Ruth Helkiær Jensen

J. Coulomb et C. Jobert (eds.): Traité de géophysique interne

Tome 2: Magnétisme et géodynamique. Masson & Cie. Paris 1976. 586 s., 206 fig. 24 cm. F. 295,00.

De første 234 sider om magnetisme og geoelektricitet er rent matematiske med mange formler. Resten, der omhandler tektonik, vulkanologi, radiokronologien og varmemeholdningen indeholder ikke så meget matematik, men talrige interessante kort og diagrammer.

Kaj Hansen

K.H. Pfeffer: Zur Genese von Oberflächformen in Gebieten mit flachlagernden Carbonatgesteinen.

Fr. Steiner Verl. GmbH, Wiesbaden 1975. 205 s., 89 figl 24 cm. DM 58,00.

Bogen indeholder resultatet af en undersøgelse over klimaets virkning på jordoverfladen i kalkstensegne i 3 udvalgte områder. Jamaica som repræsentant for de fugtige tropiske egne, Cyrenaica i Nordafrika repræsenterende den vinterfugtige, semiaride steppe og Apulien i Syditalien i de sommertørre, subtropiske egne.

Resultatet blev, at der i det store og hele ikke var større forskel på karstdannelse og daludformning, men nok lokale forskelle af stor betydning.

Kaj Hansen

A. Mayer-Gürr: Petroleum engineering.

Geology of petroleum vol. 3. Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1978. 208 s., 169 fig., 11 tab. 19 cm. DM 16,80.

Dette bind af Geology of Petroleum er noget mere teknisk betonet. Det handler nogenlunde om det samme som bind 2 men skrevet på et mere teknisk plan med formler, tabeller og diagrammer over

temperaturer og tryk under boringen. Det er særlig ingeniører, der har brug for denne bog.

Kaj Hansen

H. Bechmann: Geological prospecting of petroleum

Geology of petroleum vol. 2. Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1976. 183 s., 110 figl. 19 cm. DM 16,80.

Dette andet bind af Geology of petroleum udgivet af Heinz Bechmann handler om selve olieforekomsterne. Først om teorierne for dannelse af råolie, dernæst om strukturen af de bjergarter, hvori man må forvente at finde olie, en gennemgang af deres porositet og permeabilitet alt sammen belyst ved udmærkede figurer. Endelig kommer så selve udvindingen af olien med beskrivelsen af forskellige typer af boregrej samt til sidst metoder til stratigrafiske og sedimentologiske bestemmelser.

Det er en udmærket let læselig lille bog, der bringer en masse oplysninger, der også vil interessere geologer og geografer.

Kaj Hansen

R.T. Oglesby, C.A. Carlson & McCann: River Ecology and Man.

Environmental Sciences. An interdisciplinary Monograph Series. Academic Press, New York & London 1972. 465 s., ill. 23 cm. Dollar 11,50.

Bogen er et resultat af et interdisciplinært symposium om flodøkologi. Opbygningen følger derfor symposiets forløb. I første session betragtes floden fra de forskellige discipliners synsvinkel. I anden session gennemgås en række eksempler på menneskets anvendelse af floder, mens tredje session behandler de konsekvenser, som de forskellige anvendelsesmåder får for floderne. Bogen slutter med et kapitel om den fremtidige anvendelse af floder og flodsystemer. De enkelte indlæg er skrevet af fremtrædende eksperter, og giver en række interessante case studies, som kan anvendes til vurdering af lignende tilfælde.

Bent Hasholt

R. Schnell: Introduction à la phytogéographie des pays tropicaux.

Les problèmes généraux. Vol. 1, les flores, les structures. Vol. 2, les milieux, les groupements végétaux. Dunod, Paris 1970 og 71. XVI + 951 s., 288 fig. 16 × 24,5 cm. F 180 og 165.

Den foreliggende plantegeografi over troperne er med sine små 1000 sider et stort værk; det er ved siden af Richards »The Tropical Rain Forest« tidens største håndbog inden for emnet.

I bind I gives et rids af de vigtigste tropiske planter, deres spredningsmekanismer, udbredelsesmønstre og fortolkninger af disse, samt problemet om de tropiske floraers oprindelse — derunder palæogeografiske migrationer. Et andet hovedafsnit beskriver tropeplanternes biologi med utallige spændende eksempler.

Bind II er helliget den tropiske plantekologi, herunder et helt kapitel om Raunkjær's klassificering, sluttende med en beskrivelse af de generelle tropiske plantesamfund.

Det er svært at vurdere et så stort værk efter fortjeneste. Jeg har selv haft megen fornøjelse af at slå emner som »afbrænding« og »vegetation og udvikling af lateritskjold« op. På disse felter var dækningen god og up-to-date. Så vidt en ikke-botaniker kan bedømme det, er det en overordentlig nyttig håndbog, der her foreligger. For geografer så meget des mere, som en række af geografiens største udfordringer er forbundet med problemet om tropelandenes udvikling.

Sofus Christensen

S. Rehm & G. Espig: *Die Kulturpflanzen der Tropen und Subtropen.*

Ulmer's Taschenhandbücher. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart 1976. 496 s., 104 fig., 55 tab. 19 cm. DM 36,00.

I lyset af sin regionale begrænsning er det utroligt, hvad der er kommet med i dette kompendium over nytteplanter. Bogen er inddelt efter produktets art, ca. halvdelen anvendes på fødevarerplanter. De vigtigere planter behandles på 3-4 sider, hvor man får kortfattet men god besked om botanik, økologi, dyrkningsforhold, produktionens størrelse og anvendelse. De mindre vigtige planter (som i grupper kan have stor betydning) behandles mere oversigtligt bl.a. ved hjælp af nogle meget effektive skemaer. F.eks. får man om ca. 100 foderplanter besked om: botaniske navne, lokale trivialnavne, generel klimatilpasning, tørke- og saltresistens, vegetationsperiode, formering, foderegnetthed og litteraturreferencer. De talrige referencer (1577 nummererede) og stikord (4500 skønnet) gør bogen til en god håndbog til kort orientering og som udgangspunkt for videre detektivarbejde.

Henning Mörch

J. Humlum: *Kulturgeografi 1.*

8. udgave i samarbejde med H. Sylvian Thomsen. Gyldendal, København 1977. 581 s., talr. ill. 26 cm. Kr. 280,00.

Med dette tekstbind, der har fået titlen Kulturgeografi indledes 8. udgave af Kulturgeografisk Atlas. Den stadige forøgelse af stoffet fra udgave til udgave er nu resulteret i, at tekstbindet er delt i to. Det foreliggende bd. I indeholder de almene kulturgeografiske emner med et befolkningsafsnit på 60 sider, samt den primære produktion: landbrug, skovbrug, fiskeri, med kunstvandring som det største enkeltafsnit. Det meste talmateriale er ført frem til 1974, men med de ændringer, der sker i verdensøkonomien i disse år, må brugeren nok følge det yderligere op.

Bindet lever helt og fuldt op til Atlasetts for længst fastslåede renommé. Udstyret er fornemt, og man forstår, at der har været et vældigt billedforråd at øse af, se blot udvalget til kapitlerne om kvægavl og kvægprodukter. Selv om undervisningsmetoder ændrer sig enormt i disse år, vil vi aldrig kunne overvurdere et værk, der simpelthen »har det hele«. Man ved, der er viden at hente, hvadenten man slår op under centrale eller mere perifere emner og ser hen til bd. 2.

Ruth Helkiær Jensen

U.I. Küpper und E.W. Schamp (hrsg.): *Der Wirtschaftsraum.*

Beiträge zu Methode und Anwendung eines geographischen Forschungsansatzes. Erdkundliches Wissen, H. 41. 1975. 294 s., 10 fig., 15 kort. 24 cm. DM 36,00.

W. Lauer (hrsg.): *Landflucht und Verstädterung in Chile.*

Erdkundliches Wissen, H. 42. 1976. 149 s., 41 fig., 24 fotos, 3 kort. 24 cm. DM 48,00.

H.K. Barth: *Probleme der Wasserversorgung in Saudi-Arabien.*

Erdkundliches Wissen, H. 45. 1976. 33 s., 3 figl, 5 kort. 24 cm. DM 18,00.

Franz Steiner Verlag GmbH, Wiesbaden. I den række af »Beiheften«, der er kommet gennem de sidste ti år, har Geogr. Zeitschrift dels udgivet en række monografier og dels — som det er tilfældet med nr. 41 — samlinger af enkeltbidrag omkring et emnekompleks eller en person. »Der Wirtschaftsraum« er et festskrift til prof. E. Otremba, og emnerne knytter sig til fødselarens mange interesseområder, der fremgår af en pub-

likationsliste på ca. 130 numre. 18 bidrag behandler kulturlandskabet med vægt på dets opdeling ud fra erhvervsforhold. De første artikler er meget definatoriske, men giver også konkrete eksempler på regionale inddelinger; det næste afsnit — Wirtschaftsräume im zeitlichen Wandel — indledes med H. Flohns påpegning af klimaændringer og menneskets indflydelse herpå som et uundgåeligt problem i fremtidens globale planlægning; dernæst følger »Bomuldsbæltet i sydstatene« som et landbrugsgeografisk eksempel, Kølnområdet med dets industripræg og til sammenligning hermed et »venezolanschen Ruhrgebiet« omkring Ciudad Guayana. Det tredje afsnit behandler erhvervsregioner i planlægning og politik.

Kr.M. Jensen

J. Lenihan & W.W. Fletcher (eds.): *Environment and man.*

Vol. 1: Energy resources and the environment. XII + 194 s., talr. fig. 22 cm. L: 4,15 Pund, B: 8,30 Pund.

Vol. 2: Food, agriculture and the environment. XII + 130 s., talr. fig. 22 cm. L: 3,15 Pund, BJ: 6,30 Pund.

Blackie & Sons Ltd. Glasgow 1975.

Bind 1 indeholder 6 kapitler formet som selvstændige artikler. I) Energi og menneskets behov, II) Energistrømmen gennem det tekniske samfund, III) Økonomisk anvendelse af energi og materialer, IV) Energi på den internationale scene, V) Atom og miljøet, VI) Direkte brug af solenergi.

Behandlingen af emnerne er holdt på et ikke-krævende plan; der er medtaget et meget stort antal aspekter, så fremstillingen kan danne basis for de følgende bind i serien. Datamaterialet, der er benyttet, er hovedsagelig britisk. Det er vanskeligt at fremhæve enkelte kapitler, dog vil kapitel II måske have en speciel interesse, fordi det er en behandling med videre perspektiv af det US-amerikanske energiforbrug af Earl Cook (kendt fra bl.a. Scientific American). Som helhed leverer dette bind en god basis for indsigt i energispørgsmål, så vidt en ikke-specialist kan bedømme det. Bindet har en særlig charme ved sine provokerende spørgsmål, som f.eks.: »Hvad er en rimelig pris på olie?«

Bind II består af fem selvstændige dele med hver sin forfatter. Emnerne er: 1) Landbrugets energiforbrug, 2) Dyrkningsens miljømæssige virkninger, 3) Den optimale anvendelse af planter, 4) Land-